

Un llibre indispensable

Ressenya del llibre 'Miralls sense marc', de Carme Brugarola i Raimon Maideu, que ha publicat Eumo i es va presentar dijous a Torelló | «Tot el llibre sembla un calidoscopi que ens ensenya les mil cares de l'emigració, les mil cares de l'acollida (...) defuig els tòpics racistes i els esbocina d'un en un, amb una gran claredat»

Presentació del llibre a Torelló. D'esquerra a dreta, Judit Roma (una de les il·lustradores de l'obra); Carme Brugarola i Raimon Maideu (els dos autors) i Roser Iborra, autora de la ressenya, que també en va fer la presentació

El llibre *Miralls sense marc*, de Carme Brugarola i Raimon Maideu, que ha publicat recentment Eumo Editorial, em sembla que és indispensable.

Pel que fa al format, és fàcil de llegir, perquè els textos són curts i es poden llegir de manera independent, malgrat que el llibre està ben estructurat en uns apartats que ajuden a entendre'l en tota la seva intencionalitat: Orígens, Aixopluc, Creixement i Retorn.

Carme Brugarola Areñas és una persona polifacètica: mestra de mestres, narradora de contes, rapsoda de poesia, agitadora cultural. I això es fa ben present en els seus textos, que gairebé sempre s'inicien amb una dita, o una cita d'un conte, una endevinalla, una poesia... que li fan de coixí per al que ens vol explicar. Les seves fonts són ben diverses: té sempre present la cultura popular, però també autors tan diferents com García Lorca, Gianni Rodari, Saint-Exupéry, Lluís Solà, Joan Fuster... D'aquesta manera, la vida viscuda, l'anècdota explicada, passa a tenir una altra fondària.

Pel que fa a Raimon Maideu Mir, els seus textos, tot i parlar sovint d'una realitat semblant, recullen la nuesa de l'anècdota explicada «tal qual», per entendre'ns. Però, acabat de dir, m'adono que no ens entenem gens. Perquè «tal qual», en literatura o en pintura, per exemple, no existeix. La realitat és confosa, complexa, amb mil distraccions que ens allunyen d'allò que volem dir: amb un element, el temps, que la deforma com en un joc de miralls. Fer que un escrit sembli explicat «tal qual», doncs, vol dir que hi ha una tria ben pensada darrere, una intencionalitat clara, un ofici. És una mica allò que ens deia el pintor René Magritte quan, sota el dibuix d'una pipa, advertia: «Això no és una pipa». I és, clar, no ho era, només n'era un dibuix.

Tot el llibre sembla un calidoscopi que ens ensenya les mil cares de l'emigració, les mil cares de l'acollida. Explicat pels dos autors o per altres veus en primera persona, i la més teòrica de Juan Tomás Àvila, defuig els tòpics racistes i els esbocina d'un en un, amb una gran claredat.

I això: desmuntar els tòpics racistes, ha estat sempre, i ara especialment, molt i molt necessari. En temps d'eleccions, convé no escoltar els cants de sirena que ens aboquen al desastre, a la desmesura de l'odi: tant si venen del cantó espanyolista com si no. Perquè els ous de la serp racista també es coven entre nosaltres.

El fet que el llibre hagi acollit també un article meu és anecdòtic, però un gran honor. Estic contenta i agraïda de poder-hi ser.

Cal dir que els dibuixos d'Armand Escandell, de Judit Roma i de Maria Saladich tenen vida pròpia, de tal manera que no saps si els dibuixos acompanyen els textos o si els textos acompanyen els dibuixos, tan suggerents.

Com diu Núria Simó en el pròleg, «no hi ha espai per a la indiferència». Allò que us deia: és un llibre indispensable, en què molts educadors s'hi veuran reflectits i que convida a pensar. Que és molt!